

№ 13 **გაუმარჯოს თანისუფალ ხელმოწევას**
თანისუფალ საქართველოში!
გაუმარჯოს საქართველოს
დემოკრატიულ რესპუბლიკას!

ფასი 15 მანათი

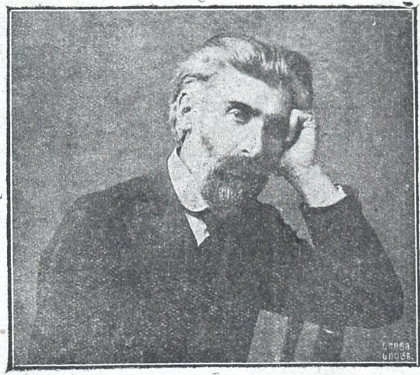
1910 წ. 1920 წ.
ჟურ. „მეასტრი და სსოვრება“-ს
 არსებობის ათის წლის შესრულების სსსოვრად
 (პირველი ნომერი გამოვიდა 1910 წ. იანვ. 2)

ღარსების წელიწადი მეათე, გამოცემის მერვე
 სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და საზოგადოებრივ შინაარსის ყოველკვირეული ჟურნალი.

დაარსდა 1910 წ. **კვირა, აპრილის 4** **გამოსემა 1920 წ.**

იოსებ იმედაშვილი 1910 წ.

იოსებ იმედაშვილი „თეატრი და ცხოვრება“-ს
 რედაქტორ-გამომცემელი (ბოლონ. სურათი)

მან მისცა საზოგადოებას რაც შეეძლო, რისი ნი-
პიტც შესწევდა და ამ მიზნისთვის ის არ ეროდებოდა არა-
ეთარ დაბრკოლებას.

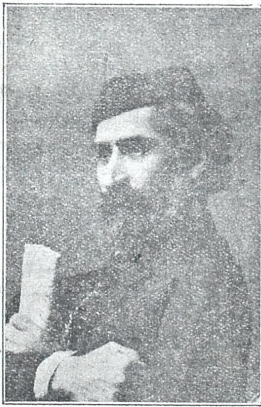
მთელი თავისი ძალ-ღონე, მთელი ნიჭი, ენერჯია,
ფიქრი მან შესწირა თავის წმინდა საქმეს და ამისათვის
ის დიდი თანაგრძნობის ღირსია, საზოგადოება უნდა
დაეხმაროს მას და გაამხნეოს თავისი თანაგრძნობით.

თავისი ათი წლის მოღვაწეობით მან დაიმსახურა
ასეთი თანაგრძნობა.

ეს უფრნალი ერთათ ერთია თავის მიზნით, ჯერ მე-
ორე სათვარტო უფრნალი ჩვენ არ მოგვეპოება და განა-
ხლებულ და თავისუფალ საქართველოში უნდა აღდგეს
და ფრთა გაშალოს ჩვენმა თეატრმა. ეს ხომ „ოეატრი
და ცხოვრების“ მიზანია.

დავებნაროთ მას ამ მიზნის მიღწევაში, ავუყვავოთ
საერთო ძალ-ღონით ქართული სცენა და მისი ხელოვნება.
ვაშა „ოეატრსა და ცხოვრება“-ს!
ვაშა იმის წმინდა მიზანს!

ივ. გომართელი

იოსებ იმედაშვილი — 1918 წ.

პრილოუნანი ქარვილან

„ოეატრი და ცხოვრება“-ს ათი წლის-თავი

ჩვენი პოეზიის ბუმბერაზები ამ ათის წლის წი-
ნეთ უსანსენელს ბასმას ავლენდენ ქართული მწერ-
ლობის ფერ-მრავალ, ძვირფას ქსოვილს.

გვიან ვუფას ზღაპრული სიმღერა მისწუდა და
ქართველი ერის სულის მიწდაის უმემკვიდრეოდ მო-
უხდა სოფლიდან წასვლა.

გაზაფხული უახლოვდებოდა საქართველოს და
მრავალი ჰანგი ჩამოაბნია ფოთლოებიდან ბუნებამ.

„მანშიაშვილი, გრიშაშვილი. აბაშელი, ფაშა-
ლიშვილი, ქუჩიშვილი, გ. ტაბიძე, —უცხო კრი-
ლონის მძივებივით სცვლიან ერთი მეორეს და ბუ-

ნების ქორწილის მოლოდინში ჰანგნიარ ფსალმუნს
ჰქმნიან, ერის აღდგომის ევლოგის შესახვედრად.

მათ ღამაში ბინა გამოაქებნეს და ხელოვნების
უსივრტო ტაძრის ერთ კუთხეში დასცეს ოცნების
სუბუქი კარავი.

ეს კუთხე იყო „ოეატრი და ცხოვრება“.

უცნაურმა კაცმა, რომელიც ზარატუსტრას გძელ
ყავარჯენით დაიარება დღესაც ჩვენი ცხოვრების
უღაბნოში, შეიფარა იგინი და აღმოსავლეთური დარ-
ბაზობა გაუმართა.

უცნაურმა კაცმა იგრძნო, რომ მისი სტუმრები
ქართული პოეზიის მასპინძლებად უნდა ქცეულიყ-
ნენ და ნებეირ ოცნების თავადებს ასწავლა გზები
მომავალ დიდი ოჯახისა, რომლის ზღუდეს ჯერ ხა-
ნად ალაყაფი შეხსნილი ჰქონდა და ბევრი უღირსი
დაიარებოდა შიგ.

წელს მეთერთმეტე ვახუხული დაიწვება მკა-
თათვის ცეცხლში და მეთერთმეტე ვახუხული ჩვენი
პოეზიის ბლიდან ოქტომბრის ქართან ჩამოაბნენეს
უნაზესს ქარვესს...

უცნაური კაცი ჩამოივლის, აპკრეფს და აბამს
ძვირფას კრილონის მეთერთმეტე წლის გასავალზე
ჩამოსაკიდალ...

„ოეატრი და ცხოვრება“ დაამშენებს მავიდის
ხვერდს, რომელსაც მუდამ გაერთობა თივადი-ქარ-
თველი ერი.

მე სტუმართა შორის გძელი მაყრულის ბანს
ვიტყვი — ქართველი ერის ბეთთან ჯვარის წერაში,
სადაც უცნაური კაცი თამამად შემოვა და ყავარ-
ჯენს ხელოვნების ტაძრის თაღს ქვეშ მიაყუდებს
ჯირითის ჩასაბმელად.

იქ ყველა მაყარი ღამაზად მორთული გამოვა
და დოლის დასარტულის თამადის სადღეგძლოლს და-
ლევნ...

„გაუმარჯოს უცნაურ კაცს“.

კახურში პოეზია პირველს იტყვის.

ი. მახაშვილი

მოგონის ნაყოფი

(უტრნ. „ოეატრ. და ცხოვ.“ ათი წლის თავი)

მასისაყს ასეთი შემთხვევა: 1910 წ. ახვრის ოანს
საღამოათი ჩვეულებრივია სასეპომა წარმოადგენს იყო განა-
ხლებულ ქართულ თეატრში ჩვენი თეატრის დასრუების
დასახისსავად.

შე ვადექ მარტხნივ ასავად კაბის თავში. ანტრაქტი
იყო. ან დრთს დაგინახე, იასიქ იმედაშვიდს ხელში მთე-
ლი შეკვრა რადანქ ქაღალდბისს გჭირა; მარტუ დამი უკ-
რთისდა და თაქნებურად აქარებოთ შოდაიდა, თათქას
დაჭკუანქაბა და ჭყურს საჭკოათ დრთ შოდაიდა.

რომ მომავალად, შეგვიერთებენ: — ეგ რა გიჭირებს, ოსიუ? და სული წაგატანე.

იმასდ ვასუხის ნაცვლად აიღო და მოსაწოდებ ერთი ცალი თავისი ახალი ჟურნალის.

დავხვდეთ, წავიკითხო: „თეატრი და ცხოვრება“, № 1, 2 ანგარი 1910 წ.

შირდელ გვერდზე კ. ერისთავის სურათი იყო. შეტის შეტად მიახლო...

ვიცოდი, რომ ჟურნალი უნდა გამოეცა, ცოტაოდენი მისლად მივხედავდი შეტად, მაგრამ თათქის არ ველოდი ასე მალე მის გამოსვლას.

ესლავი ჟურნალი ხელში მიკვლი და ვკითხულობდი. დამაოწმებდა თითონ რედაქტორ გამომცემელი და ჟურნალის ინტერესმა მალად შემიპყრო.

ფურცლებულად იქვე დავიწვეე გადაფლავებულ... ნომერი გონტად იყო გამომცემელი... მაგრამ ი. იმედშიაღივლი სომ, როგორც კრიტიკული, გამომცემლობას დღე უნდა აქვს!

შინაწილიც შესაფერისად შერჩევით იყო შედგენილი.

სურათებიც შეკრული...

ჩ.მა სისარული იყო წრფელი! მე გამიხარდა ამ ჟურნალის გამოსვლა იმიტომ ვა არა მხოლოდ, რომ შიგ ჩემს ნეტადივარდინ იყო დამტკბილი (ესეთი გონთობაც, უმჯობესია; იყო ჩემში, როგორც უოველს ვეტორს უხარა: თავისი ნაწარმოების გამოქვეყნება).

ამასზე შეტად მახსრება, როგორც ქართველს, ის, რომ ახალი ჟურნალი ემატებოდა ჩვენს მწერლობას და ჟურნალ-ცასუხების უბრლო სიმრავლედ ხომ ერის გულ-ტურისობისა საზომია!

სისარული იყო კიდევ იმტომაც, რომ იმ უამდ თბილისში ისეთი თვალსაჩინო ჟურნალი არ გამოდიოდა, როგორც „თეატრი და ცხოვრება“ იყო. და ეს კი, იმედს იძლეოდა, მკენს მამინდილს ერთად ერთს უროფხულს კერასა—ქართულს თეტრს დაუჩაღვებდა ლახს, იხრუნებდა მასზე შედეგობის დაჯვარად.

ამის ზედ დამეტოე ის გარემოება, რომ შიგ და-ბმტკბილდა თეტრის და საზოგადო მთლავრეთა თუ სხვა სურათები; ეს კი გამომწვევდა ცხოველს ინტერესს როგორც შეიხვევდ ქართველობაში, ისე შოხართებე-მო-დავრეთა შორის. ამასდ ხომ დიდი ღმრთელობითი მნიშვნელობა ექნებოდა...

ჩემი მთლიანი ვ.მართლდა! რამდ თუ გამართლდა, გადაჭარბა კიდევ!

და აი როგორ:

მე შეგონა, რომ იმედშიაღი, მიხედავდა მწერალთა და მთლავრეთა თანაგრძობისა და დახმარების, როგორც უსადრო, დარბი კაც დიდს ხანს ვერ შესილდეოდა ამ გამოცემის გადაღლას.

თუ დასაწიხსივე არ დავრემთა თავის მისწრაფების. მისხვერლად დამრცხებულე, რამდენიმე ხნის—ერთი,

ორი წლის—უმეტე მინდ სელს აიღებდა ამ მხივე და ზასუსსაკებ სარქველ აურსულ ზირბების გამო.

მართლდა, მისთვის ეს სარქველ მიმომცემ იყო, ბერე-ჭურვდ მიადო შენიშვნები სხვადასხვა გვარი, ნაკლიც ჰქონდა...

მაგრამ იმედშიაღიმა ქელი არ მოუხრდა დროებს, ზურგი არ აღრიაკ თავის სარქველ სარქველ და უურადლენის არ აქცევედა ბოროტ ენათა სისინს...

იგი განკრძობდა თავის შრომას... ისეთს შრომას, რომლის გავლენს ბერნი ვერც კი შეჭებულადენ.

აქი ერთი ხნად ისრულიცეტრთა ერთმა უკვებმა, იმე-დაშვილის ციხეში ეთინის დროს, სრცად განკრძობა მისი ს.ქე, მაგრამ ორთადენ ნომრის გამოცემის შემდეგ ხელი აიღო უმეტეს შრომასზე.

იმედშიაღი კი მრტოკა უდკვებდა უკვადიერს! და ეს იმას ბრალი იყო, რომ მას შრომისმოთხერებასთან ერთად ჰქონდა უნარი თავდაღების...

იგი მომთმობდა თავის ჟურნალისთვის თავდაღებით. უკვლად ქართველმა რომ ისე ერთგულად ახსრულეს ნაკისრი მთლავრობა, როგორც ამის იმედშიაღი ასრულეს, ჩვენ ბედიერთი ხალხი ვიქნებოდით.

მიუხედავად იმისა, რომ იგი განიცილდა ოჯახში დიდ ნივთიერ ტაჭარებებს, რომ იგი დევნილი იყო ძველი მთავრობისკან და საზოგადოების ერთი ნაწილისკანც, გალგატურქულად განკრძობდა ჟურნალის გამოცემის.

ამ ვაბეულზე: კანმა იქმანს მადწია, ისე დააყენს სარქველ, რომ მისი ჟურნალი სხვა ჟურნალ-ცასუხებზე ნაკლები არ არის გავრცელებული.

ჩვენი ქვეყნის რომელს კუთხებენ ცნებავთ მიხი-ღეთ, მისი ჟურნალი წინ დაგანგებავთ და იმედინად შემიტყინებთ.

მას საკრძინი რიცხვი შეითხველებიხდ ჰქავს და თანამშრომლებიხც.

იმედშიაღიმა ბერის ახლავლად ნიჭიერ მწერალს ბუხისნა ცხს წარმეტყვის მწერლობის სანარქველ.

მხველ ცხველე წიგნებდა გადაბტლდა თავის ჟურნალიდან ბეერი ზიუს. ამგვარად გაიარა შრომის ათმა წელმა. და აი დღეს ვსრლავთ, რომ იმ სამხელ ზირბებულე კი, როგორც შექმნილია ჩვენი ქვეყნის ეკონომიური კრიზისის გამო, იმედშიაღიას ჟურნალი გამოადის უფრო კავართოველები, — უფრო გამშველებული, ვიდრე ბეერი უფრო გავლენიანი თანამედროვე ჟურნალ-ცასუხები.

ეს კი სულ იმას მოხებოთ, რომ იმედშიაღი შესაიერ ნიჭთან ერთად დავიადლოველებულია დაურეტკედის ენერგიით, დუადლავის შრომის მოყვარებით და სარქველისთვის თავდაღების უნარით.

ჩემთვისაც, როგორც ერთი ძველი თანამშრომლის და თანამგრძობისკანათვის, მისი ჟურნალის წარმეტყვა სასიხარულია.

გუსურგებ იმედაშვილს ჩეგუელებიკს მხსენიბს და წამტუტებს მისთვის ტვირფას საქმეში "გედრეთით აიღ- გარ, თავისუფალ საქართველოს კალთის ქვეშ.

თუ ციე ზამთარში ევადა ნახი ევადი, იბიღის გაზაფხულზე ტურფად კადიფიქქება იკე ერის სადა- დებლად.

დ. ნახუტრიშვილი

ბაჭირპეზაზე ბაგარჯუბებ

ათი წელიწადი შესრულდა, რაც „თეატრი და ცხოვრება“ ასტეობს; დიად ათი წელიწადი, რაც ის დაუღალავად ერთსულოვნურად ემსახურება, როგორც თეატრის საქმეს ისე მთელ ერს, მიუხე- დავად ათსგვარ აუტანელ დაბრკოლებისა. ვინ მო- თელის რამდენი ვი-ფაგლახი არ გადახედია მას, რამ- დენი დვენა, დამცირება, უსამართლო კოლისწამე- ბა, სიღარიბე, უთანაგრძობლობა და სხვა, მაგრამ ის ერთხელაც არ შემცრთალა, არ შეჩერებულა და უფ- რთფრთა-გაშლილი აღმოფერნით ასრულებდა თა- ვის დანიშნულებას.

ის სიმაართლით სასვე ყურნალია, მიუღვამელი. მის ტყვილი არ უყვარს, მაგრამ არც სინამდვილეს დავამლება; ის პირამთქმელი, გაბედულია, მას ვერ აწინებს კარზე მომდგარი უბედურება. და არც ერ- თი წამითაც არ დაუკარგავს იმედი კარგი მომავლი- სს. ის ყოველივე წერილმანსაც კი თვალყურს ადევ- ნებს და აღუწინებელი იშვითად, რომ რამე დარ- ჩეს, თუ კი ეს საჭირო იქნება, როგორც ქვეყნის- თვის აგრეთვე პიროვნებისათვისაც. არც ერთი მწე- რალ-მოღვაწე, არც ერთი ქველმოქმედი არ დარ- ჩენილა, რომ მის ფურცელზე შესაფერი ალაგი არ დაფთოს და არ გაეცნოს საზოგადოებისათვის ყვე- დამასეან მივიწყებული ზოგი ჩუმი კეთილ მოქმედი აღმანი და სწორედ ამიტომ არის მისი დამფასე- ბენი უმართავენ მას სახეიშო დღეს მისი ხანგრ- ძლივი არსებობისათვის. მადლიერ ხალხს არაფერი არ გამოეპარება. რან კარგათ იცის, ვინ არის პა- ტრისციემის ღირსი და აკი არ დასტოვეს უყურა- დღეობთ ყველასათვის თავგანწირული ყურნალი?

ვაშა ყურნალ „თეატრი და ცხოვრებას“, ვაშა მის დაუღალავ ხელმძღვანელს, რომელსაც არა ერ- თხელ უნახავს შავი დღე გაჭირებისაგან; წერილი კოლშვილი, სიღარიბე, ტყვეობა და სხვა ათასი...

ვის არ უნახავს ის უბილო, მშვიტ-მოკლილი- მოქანცული, კინვიან დღეში უცეცხლო ოთახში, გაყინულ ხელებით ყურნალისთვის ასოებს თვითონ ამწყობდა; ის იყო რედაქტორ-გამომცემელი, ასოთ ამწყობი, კორექტორი, და ხანდახან დამტარებე- ლიც. ვისაც ეს არ განუტღდა, ის ჯეროვან

უფის ვერ დასდებს ამ აუტანელ შრომას. დიად ასე ვითადა და დავეით გამოდიოდა „თეატრი და ცხო- ვრება“ ათი წლის განმავლობაში, მაგრამ ის მინც მელგრად უზნა დაბრკოლებს და განავარძობდა თა- ვის გზას მუხისნაკენ, რომელსაც მიადწია კიდევ:

გულწრფელი სალაში ენერგიულ მუშაქს იოსებ იმედაშვილს! უსურვებ შემდეგშიაც არ დავშეას მკლავები და განევრძოს შრომა თავისუფლო ასპა- რეზზე.

დარია ახგელეი.ნისა

ქურნალის ათი წლის თავის გემე

ქართველ საზოგადოების ეროვნულ გრძობის გაღვი- ძებაში, ექვ ვარგემა, ქართულ ლიტერატურის და პრესას უდიდესი დეაწლი მიუძღვის. კორიფებიდნ დაწყებული უკანასკნელ ნორჩ მწეულამდის სულ „მამულთა სიყვარულს“ ჩავებახოდენ ყურში და რა შედეგი მოჰყვა ამ განუწყვე- ტელ მოწოდებას და გაფიზილებას, დღეს ყველა თავიკ კეთილის თვლი ნათლად ჰხედვს. მე მასხვის ის დრო, როცა ქართულ წიგნ ბაზარში არ ჰქონდა; უფრო მეტი— როცა წიგნის გამოცემისთვის თითქმის არავინ ზრუნუვდა. ორ-სამ წელიწადში რომ ერთი პატარა ბროშურა გამო- სულიყო, დიდად გასაკვირველი და გასახარი ამბავი იყო. მახსოვს სერგი მესხის „დროება“. ამ ჩვენი გაზეთების მამა-მთავარს პირველად მტკაველნახევიანი სივრძე-ვანი ჰქონდა და სერგი მესხი იყო არამცთუ მისი მარტო რე- დაქტორი, არამედ ამომწეობი, კორექტორი, კორესპონ- დენტი და... ზოგჯერ ერთად-საერთი მითხველიც. მესხი შეიქმნა მსხვერპლად თავის დასავარულ გაზეთისა და იღე- ისა: მან მამულთა სიყვარულის და მის სასახურის სარ- ბიელზედ დასლო თავი ისე, როგორც სწირავს თავს ნამ- დვილი მეომარი ბრძოლის ველზე.

„დროებას“ და სერგი მესხს მოჰყვა მთელი რიგი მემკვიდრებისა. ქართული პრესა თავგამეტებით იბრძოდა, იცავდა ეროვნობას, სამშობლოს, ენას. რუსის სკოლაში, რუსულად გაჭრთენიდ ქართველ ახალგაზდობის გადმო- რჯულება და საჩქუნოსკენ მისი გამობრუნება ადვილი სა- ქმე არ იყო. რუსული წიგნი და რუსული გაზეთი იყო ნამდვილი მისა მათხიფილები. ქართული ლაპარაკი დი- არაის ვეჩრხეზიოდა. ოჯახშიაც-კი ბავშვი ტიტნს პირვე- ლად რუსულად იწყობდა. ორატორობი საზოგადო კრე- ვებზედ სიტყვის დასაწყისში აცხადებდნენ: „ნება მომეციო ჩემი აზრი რუსულად მოგახსენოთ, რადგან ქართულად არ მეხერხებაო“.

აი, ამ მხრივ გამოიჩინა ჩვენმა ყურნალ-ვაზეთიბამ ქეშპირიტი უნარი და გადაგვარების გზაზედ დამდგარი ქართველი ახალთაობა ნორმალურ კლაპოტში ჩაყავნა: ქართველს ქართული მსაყვლა, ქართველს ქართული კი- თხვა და ლაპარაკი მსაყვარა და, ბოლოს, ქართველს სა- ქართველო აპოვნინა.

ჩვენი „თეატრი და ცხოვრებაც“ ამ ათი წლის გან- მავლობაში პირნათლად და თავგამოდებით მსახურებდა ამ დიად იღვას. ვაშა ყურნალს, რომ ამ ხნის განმავლო- ბაში იგი არ შეუზინდა არავითარ დაბრკოლებას!

ჩვენს ქურნალს ცხოვრების ნამდვილო ალოო ჰქონდა აღებულო: მის თეატრი მიიჩნდა ხალხის აღმზრდელ სყო-

ლად, სცენა კათედრად და მყურებელნი მისმენებდა. მისწადებდა.

ეს იყო მიზეზი, რომ ჟურნალში მუდამ საპატრო ადგილი ჰქონდა დათმობილი ყოველგვარ მოვლენას სა-თეატრო სფეროში. მას ღელა ქალაქიან ერთად არასდროს დაიწყებულ არაა ჰქონია პროვინციაც. ჟურნალი მკით-ველს ყოველთვის ანგარიშს აწვდიდა სოფლებში წარმო-დგენების მართვის და მათ მიმდინარეობისას იგი. მიუხე დაიად საშინელ სიძვირისა, სახსარს არ ჰზოავდა სათე-ატრო მოღვაწეთა და აღვიდთა სურათების მოთაფენი-სათვის. დაყენებით და წვრილ-წვრილად აღნიშნულ ამგე-ბით ჟურნალმა მოავრცა ავალსაჩინო მასალა ქართულ თეატრის მომავალ ისტორიისათვის.

ღიაა, არც ერთ წამს ჟურნალს არ უღალატია თა-ვის მიზან დაღებულ ორი საენისთვის: ერთის მხრივ საზოგადო ქართული ცხოვრება და მეორეს მხრე, კერ-ძოდ, თეატრის საქმე, — ი რის სარკეს და განმარტებას წარმოადგენდა ჩვენი გამოცემა.

აუტანელ პირობების წყალობით გაკირვებაში ჩა-ვარდნილი ჟურნალის ნივთიერი დახარება, რომელიც ვანუწყებულყო ყოველის მხრიდან მისდის რედაქციას; უტყუარი ნიშნია იმისი, რომ მკითხველის გულში მას უკვე დამახტურებული აქვს ჯგეროვანი სიმატია, თანა-გრძნობა, რომ აუგვარი გამოცემისთვის ჩვენი ხელში ნი-ადგი მიმწიფებულა და მის არსებობა აუცილებელ მო-თხოვნებად გარდაქცეულა.

მ.შ. უსურვით „თეატრის და ცხოვრებას“ დღე-გრძობდა და სიყეთე არა მარტო ერთი ათეულის მან-ძილზე, არამედ საუფრობით. ეს ასეც მოხდებდა, თუ მკითხველი საზოგადოებაც თავის მოვლევას არ დაი-წყებდა. თურნალს მოუკეთებდა ალუთეობას არა მარტო სიტყვით, არამედ, უკუთ მტრ და საქმით.

ალ. მირიანოვილი

„თეატრი და ცხოვრება“

ათი წელიწადია, რაც „თეატრი და ცხოვრე-ბა“ გამოდის და ამ ხნის განმავლობაში, მე შეუ-წყვეტლოვ თვალს ვადგენებდი იმის სეკლას, რო-გორც სხვა ყველა ქართულ გამოცემებს.

თვით რედაქტორის ბატ. იოს იმედგვილის თავგანწირული შრომა, მოწამებრივი ტანჯვა საქმი-სადმი, ყოველთვის იწვევდა ჩემში გაკვირებას, გუ-ლის ტკივილს და თან ახარებად ჩემ სულს — იმითი, რომ ქართველი კაცი, ეს თუმცა ყოველთვის რაინ-დი; მაგრამ ბელეში დარდის ამჟალი ცუდლუბტი, ასეთ ნემეცურის ხასიათის სიმტკიცით, შეურყევე-ლის ენერგიით ებრძოდა ვარგმობას და თავის გუ-თონის კვალი ვაჰქონდა და გამოჰქონდა, რომ სამ-შობლოთვის უხვად მოსამკალი ყანა მოეყვანა.

...მაგრამ მე ვერაფერს ვიტყვი იმაზე, თუ რამ-დენად მიადწია იმედგვილის „თავგანწირულმა სუ-ლის კვეთებამ“ თავის მიზანს და ნერვმა მისგან რაულ-მა რა ვაკირი ნაყოფი გამოიღო და, ვგონებ, რომ

ბატ. რედაქტორი „თეატრი და ცხოვრება“-სი არ გამოწყურება, თუ ვიტყვი, რომ ჩვენში კრიტიკა და განაქიქება ყოფილიყო, ასე დიდხანს, ასეთის დიდის შრომით და დიდის ზნეობრივის საფასურით გამო-ცემა, აქამდე უთუთო სხვა გზას დაადგებოდა; სხვა პროკრამას შეიმუშავებდა; თავისი სისხლით და ძაღვებით გამოხივრებულ ნახანგში უფრო კარგად, უფრო სავირო და მარგებელს თესლს დასთესავდა.

გასპეციალიზაცემა ყოველის დარგისა და სათეა-ტრო ჟურნალისა გოლამეტად, საუკეთესოდ მიად-წევს თავის მიზანს და ჩვენ „თეატრი და ცხოვრე-ბა“-ს-კი სწორედ სპეციალური და მიზანშეწყობილი მუშაობა ესაქიროება.

პოლიტიკურმა მიმართულების მწერლობამ ჩა-ყალბა მთელი ჩვენი მკითხველი საზოგადოების ყუ-რადება. პოლიტიკურმა, პარტიულმა ბრძოლამ და-იკავა მთელი ჩვენი ცხოვრების შინაარსი, მაშინ, რო-დესაც ჩვენი ერთი გონებრივი და ზნეობრივი არ-სებობა სრულიად განუერთარებელი რჩება და რა-ღაც მახინჯს, უსუსურს, თავიდა რასტირინისტს და-გეამზავებს.

მიეთით ხალხს საკითხავად სადი, გონივრული და მშვენიერებით აღსავსე ნაწერები, რომ ნაკითხმა და განვითარებულმა ადამიანმა შეგნებულად ასრუ-ლოს თავის პოლიტიკურ-მოქალაქობრივი მოვალე-ობა, თორემ „ყოველიცემმა“ გამოაყოფეს ქართვე-ლის სენა და შეიძლები ის ხრანკულად დაყრუე-დეს და ყრუს მოსარჩენად კი, როგორც ვიცით, ჯერ წამალი არ აღმოჩენილა.

ეკ. გაბაშვილისა

თეატრისა და ცხოვრებისათვის

საძნელაა მუდამ საზოგადო ასაბრეზე გამოსვლა. ამ სძნელეს ორი მხარე აქვს: ერთი დიდი პასუხის-მგებლობა ქვეყნის წინაშე, ესე ვთქვათ მიზეზი შინაური, და მეორე მხრე დამოუკ დებელი დაბრკოლებანი. ესეც გარეული მიზეზი.

ამ ორ სცილოდა და ქარბბდას შუა მიმდინარეობს საზოგადო ასაბრეზე გამოსული პიროვნების თუ დაწყე-ბულების ცხოვრება.

მე ეხლა ჟურნალზე ვეაპარაკებ. ჟურნალი კი და-წყებულვება, უხარ მახარი, მოსავლელი საქმე. ჯერ ესაუც რა ძნელია ჟურნალის გამოცემა (თუმცა ეხლანდლი სიმძლე სულ სხვა თვისებისა) და რა ძნელი უნდა ყოფილიყო წ.წ.ნეთ, იმ დღეებში დროს, როდესაც ჰაერი შენუთული და დახული იყო სასტიკის რეჟიმით და ყოველი კულტურული მოვლენა იდევნებოდა.

ხოლო მკაცრი ცენზურის გარდა მაშინაც არსებო-ბდა სხვა დაბრკოლებანიც: უფულობა, გულ-გრილობა მკითხველ საზოგადოებისა, ანუ უკეთ, ამ მკითხველთ დიდი სიმცირე.

ყოველი ეს უნდა გადავალახა მაშინდელ ჟურნალის გამომცემელს და მისი პასუხის გება კიდევ უფრო ორკეცდებოდა, რადგან ჟურნალის გამომცემა მაშინ დიდი მოვლენა იყო.

ასეც შევიდნენ „თეატრი და ცხოვრება“ ს გამოცემასაც. საუკეთესო მწერლები დაკლებულდნენ ჟურნალში მონაწილეობას, ძვირ ბუმბუაზ აკაკი დაწაფულა.

ბევრს ეხლა უკვე თვალსაჩინოს პირივლად ამ ჟურნალში აუღვამს ფეხი.

ბევრი კარგი სტრუქციონები გადაშლილა „თეატრსა და ცხოვრების“ გვერდებზე.

მ.კ ხშირად მიბოძოლია მის კაბადონებზე.

ეხლა ამ ბრძოლის ქარი ცოცა არ იყოს ჩადავა: ერთი, რომ მეც უკვე გადავიხაზე დასავლეთისკენ, მეორე სათეატრო პარტიებიც თუ აქამდე გვზე არა ეხლა მინც საუზმოდესოდ იცვალდნენ.

მაგრამ ამ მონაქვევებდაც ის კაბეპური შებმა რუტინისგან გაბატონებულ სისტემასთან, გულს ასალბუნებს, რადგან ხშილოდ ეხლა სჩანს, რომ ჩვენი ხატი მართალი იყო.

რედაქციას ის კირდა კარგი, რომ ახალ აზრებს კარს არ უხშობდა და ახალავაზდობას წუღამ მზიარული მასპინძელი იყო.

ნაკულავენება?.. სამწუხაროდ ბევრი ჰქონდა და აქეს დღესაც ამ ორგანოს.

„დავალულმა ჰერმა მოჰკლა კაციო“... ამბოს ანდახა.

უწინარეს ყოვლისა ჟურნალი ვერ არის ამ ბოლო ხანებში მიიქც წმინდა თეატრული ან საერთოდ ხელაწერების ორგანიო. შიგ ბევრი ბალასტია, ქარის მოკრილი ქვიშ-ნარევიო.

ეს არ უნდა იყოს.

მართალია ჟურნალს სათაურად „თეატრი“-ს გარდა „ცხოვრება“-ც ჰქვია, მართალია ისიც, რომ საკუთალ ჟურნალის არსებობა ჩვენში ჯერჯერობლით შეუძლებელიო. უთუოდ ზერეული ხასიათის უნდა იყოს, რომ ტირაკი მოიპოვოს, მაგრამ ერთგვარი სისტემის წარმოებით ამათა შეიძლება ჰყოფიოს.

ერთი რომ უბრალო ტენსიკერი სიქვე: გაიყოს „სა თეატრო“ და „ცხოვრება“ განყოფილებანი, ის თვისად, ის თვისად.

მეორე ამ „ცხოვრებას“ განყოფილებასაც მეტი შერჩევა უნდა, მეტი სიძაკტრე მასალების დაგროვებაში. შეიძლება ეს განყოფილება უფროც გადიდდეს, ხშილოდ საანალიო სიმილღეზე აღვიღეს მისი შინაარსი.

ამას გარდა და უმოაგრესი: საჭიროა ჟურნალში ერთი და გადაჭრილი მიმართულება მიიღოს თეატრის მიმართ. ერთი განსაზღვრულ პოზიციო.

მაგ. რუსეთში კუველის სათეატრო ვახეთი ემეტქეთი კონსერვატორული მიმართულებეს იყო, მას სწამდა და მზიოდ მსახიობი და სხვა ყველა ძიებანი, რეჟისორული კუნძუტუები, ანსამბლი და სხვა. ეშმაყულად მიანდა, „რამა და ცხოვრება“ მეიერხოლდის ჟურნალები, საშატერო თეატრის გამომცემანი და „აპოლონი“ ადგენენ თავითი განსაზღვრულ პოზიციეს. ისინი ძიებისკენ, სიახლოსკენ იყვენენ, გადახრილინი.

ჩვენს ორგანოსაც რაიმე ესეთი განსაზღვრულ ხატი უნდა ჰქონდეს.

ხევითი ვიქტი, არედაქციას ის კირდა კარგი, რომ ახალ აზრებს კარს არ უხშობდა“ მეოტი და ეს ასეც უნდა ყოფილიყო, რადგან ჩვენ მაშინ ვანგრევიდით.

ესლა ამშენებლობის ხანაო თეატრის სფეროშიაც და ყველა ჩვენ ამის უნდა შეუწყობი ხელი. **ჟველანი თავთავის ადავას უნდა დადგედო**, მით უფრო მართებს ეს „თეატრსა და ცხოვრებას“ თუ უნდა, რომ მომავალში კიდევ უფრო მეტის მომღივებით და საქმის ცოდნით ემსახუროს ხელოვნებას.

იმხვე ლ.პარაკი მიქტია, რომ ჟურნალს სჭირდებოდა კარგი თანამშრომლები.

ამს თული უნდა, მაგრამ აი ათი წლის თავი ჟურნალის აკსეობას უთუოდ ერთგვარ საფუძველს მისცემს საქმის საწარმოებელ თანხას უთუოდ მეკენატებიც გაიღებენ რასმე და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებიც შეეწყვეტებინ საქმეს, უკეთუ დაიანახვენ, რომ ჟურნალის გამომცემა სათანადო სიმილღეზე იდგომება.

ისე კი ათი წელიწადი ჩვენში ჟურნალის არსებობისთვის თავი იშვიათი მოვლენა და უთუოდ საგრძნობელი.

მადლობა ეკუთვნის მის რედქტორ-გამომცემელს პარტო ი.საფისაც, რომ ერთგვარი ელემენტები ჩვენს ხალხისა კიხებით მიანიჭი, მოიხიზივლებათ გაუხადა.

მისი დაუშრეტელი ენერგია ამ შემთხვევაში დიხანც დასაფასებელი და მადლობის ღირსი.

ეხლა კი მინდა სურვილით გავთავო ეს წერილი: დეე, ეს ათი წლის თავი იყოს მიჯნა ჟურნალის ცხოვრების წარსულისა და მომავლის შორის. დეე, აქედან დაიწყოს ჟურნალისთვის ჩვენი საამაყო დროს შესაფერი ღირსეული მუშაობა და ამიერიდან „თეატრი და ცხოვრება“ მოკველდინის განუშენიერებელი სახით, გამიღიერებული შინაარსით.

შალვა დადიანი

მითითი ამირანი

ძველი წყული, სედა მწარე ჩაიფერულა, დაიჩრდილა!.. ჩემ სამშობლოს ცის ტატნობზე ათამაშდა შევების დილა!

დაიღეწა ხუნდ-ბორკილი, ამირანს რომ გულს უკლავდა!.. ახალავაზრდა იგერიაც სასიცოცხლოდ ამოძრავდა!

გიხაროდეთ, — ჰკვივს იგი, გიხაროდეთ მთავ და ველო! რომ კვლავ იშვა, კვლავ განახლდა, თქვენი ტურფა საქარაველო!..

მას დღედან ვერ იხილავთ დაცემულს და წელში მოხარულს! სასიკვდილოდ განაწირის და მტრებისგან ღახავარ-სომილს!

დ. კანჭათელი

ვასო

გ. გომართელი

მ. გაბაშვილი

ა. ახვლედიანი

ვ. შალაკაშვილი

ნ. შიოყაშვილი

ტ. რამიშვილი

კ. მესხი

მგალობლიშვილი

გ. თუმანიშვილი

დ. ნახუცრიშვილი

ს. ბაბუნელი

იოსებ პირდაშვილი (შუაზე) და მისი
პ. დადიანი და გ. თ.

ი. გრიშაშვილი

გ. ტაშიძე

ვალ. გვინი

ე. მესხი

მ. ახსარიელი

ილ. შალაშვილი

ს. ვაშლიშვილი

მ. ლადი

მ. ჭავჭავაძე

ი. კარგარეთელი

ს. ჩიქვაძე

მელანია

ვ. ხვაშვილი

მ. ფურული

კირ. ბაკრაძე

მ. გვულიაშვილი

მ. ლიგაძე

მ. ჯავახი

ნიკო გვიშვილი

გ. ხვაშვილი

ათი წლის დანასრული

(„თეატრი და ცხოვრება“ს დაარსების)

მე-XIX-ე საუკუნემ მეცნიერებაში წინააღმდეგობა უღიღესი პრობლემა, პრობლემა ეროვნულ რაობისა. სასტიკი კანონებით განისაზღვრა ერი და ეროვნება და ევროპის მეცნიერებაში ამ პრობლემის გარშემო მრავალი კაპიტალიზური ნაწარმოები გამოქვეყნდა. ბურჟუაზიული იდეოლოგია ტრიუმფს მართავდა, ეს მისი გასაღვივების ხანა იყო: „Sturme und frauge“-ს ეპოქამ სცადა გამარჯვებით დაევივრებინებია თვისი გამძვინვარება. ეროვნული საკითხის გაგებაც თავისებურად დასვეს: „შოფელიო სული“ და „გონება მართავდა ქვეყანას“ მაგრამ ამასთან ერთად იწყო აღორძინება ახალგაზდა იდეოლოგიამ ახალ ქვეყნისა. შექმნა ახალი მეცნიერება, ახალი ფილოსოფია და გამოიხატა იქნა ბრძოლის ახალი იარაღი. „საუცხოვო იყო ბრძოლა ამ ორ მიმდინარეობა შორის, როგორც საუცხოვო ბრძოლა რეალისტს და მისტიკოსს შორის“. ახალი ელემენტი წარმოსდგა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ახალის მსოფლ-მედველობით აღქმული: ეს ელემენტი გახლდათ მუშა-მესაქმე ყოველგვარ საზოგადოებრივ უზრუნველყოფისა.

ეს ელემენტები ყველგან იყვნენ, ყოველ ერში, ყოველ საზოგადოებაში და მით მსოფლიოს შემეცნება. მუშისა გახდა უნივერსალური აღება, რად მცნიერებაში გამოარჯევებული ეს ახალი ელემენტი ხელოვნების მიაპყრობს უკრადლებს. იგი მიიღებს დავებარების ამ ძვირფასს განძს ჩვენი ცხოვრებისა.

ჩვენი მაც ეს წადილი გამარჯვებისა მუშის მსოფლიოს შემეცნებამ ხელოვნების საყაროში უჭრნალ „თეატრი და ცხოვრებით“ დაიწყო. ორი კითხვა: **ეროვნული პრობლემა და ხელოვნება**,—ამ რა ასულდგმულენება ამ უჭრნალს. მუშური მსოფლმედველობით გაშუქებული საკითხი ხელოვნებაში ხიბლავდა ჩვენს მუშას. უაღრესად პროგრესიული, ერის ცოცხალ ელემენტების შემავარდნობადი და გზის მაჩვენებელ კანდიდელ გახდა იგი—ჩვენი საზოგადოებრივ აზროვნებისა.

„თეატრი და ცხოვრება“ უდიდესი სიმბოლიური ნიშანია ჩვენი ერის, მუშათა დემოკრატიის, კულტურულად ზრდისა.

ბევრი დღეს სახელმძებრით ახალგაზდა მგოსანი აღზარდა მან თვის ფურცლებზე.

ვის არ აღავსებს სიხარულით და წადილით ამ უჭრნალის მეთაურები, რომელიც ერის არსებობის საკითხს მშობლიურის მზრუნველობით და მზურაველ გრძობით აღწერდა.

დღესაც არ ციკით, ჩვენ ამ მეთაურების ავტორი, მაგრამ სანს, რომ იგი ღირსეული მოამბე და მიყვარული უნდა იყოს „სევიდან კოლხეთისა“.

ქართულ ორგანიზაციის, ვინ არ იცის, თუ რა საძნელო იყო წარსულის პირობებში არსებობა. მაგრამ იმ ფურცელმა, რომელსაც ასაზროლებს დემოქრის სწრაფვა და სიყვარული იარსებებს და ამ მოვლენას ვაწერთ ჩვენს „თეატრი და ცხოვრების“ ათი წლის არსებობას.

განა ასეთ წერილში შეიძლება დავსვათ იმ ორგანოსი, რომელიც თეატრს, ხელოვნებას და ცხოვრებას აგუბ ახამებდა? მაგრამ ის ბრძოლა და უანგარო თავ-

დალება გვათქმევინებს, რომ „თეატრი და ცხოვრება“ საზოგადოებრივ-ეროვნულ ცხოვრებასა.

და ის პრობლემა, რომელიც მე XIX საუკუნეში დააყენეს ეროვნულ რაობის შესახებ, დღეს სასველი გადასჭრა მუშათა კლასმა. რაც საწევარი მისწრაფება იყო „თეატრი და ცხოვრებისა“.

ჩვენი გულწრფელი საღამო ჩვენი კულტურისთვის სიმბოლისი.
პ. კეკელია.

იოსებ იმედაშვილი 1915 წ.

სამიკრპლის ჩამკრული

(უჭრ „თეატრი და ცხოვრება“-ს 10 წ. თავი)

თეატრი ცხოვრების სარკეა: თეატრის სცენა დაუნდობელი და მიუდგომელი მსაჯულია: გასამართლებელს ამართავენს, საქებას აქებს: მის ფარდა ახილ სცენაზედ არაფერი იმალება: რაც ცხოვრების კუთხებში დაფარულია ხდება სცენაზედ აშკარავედა. თეატრი სკოლა მოზღდილთათვის, გულია ცხოვრებისა, მილია იმედის წყაროსი.

და, აი, უჭრ. „თეატრი და ცხოვრება“ 10 წ. ამას სდარაჯობს. იგი ერთადერთი უჭრნალია, რომელმაც კარი გაუღო თეატრს და გულზე მიკრა. „თეატრი და ცხოვრების“ მოწინავე წებრები მუდამ აგონებს ყოველ მოქალაქეს თავის მოვალეობას ხელოვნების წინაშე და ქვეყანას ამცნობს თეატრის შნიშნელობას, მის საჭიროებას, არტისტის მოვალეობას, მდგომარეობას და ს.

„თეატრი და ცხოვრება“ ხალხს უნერგავს, რომ თეატრი იგივე ხალხის ცხოვრება და თუ თეატრს გაექცევიან, უნდა გაექცნენ თვით ცხოვრებასაც.

ეს უჭრნალი არც სახალხო თეატრს ივიწყებს და მისიც მუდმივი დარაჯია. „თ. და ცხ.“ მეცემოცა საშუალება გადაემშალა ხალხისათვის სახალხო თეატრის წარსული ისტორია და აღმენიშნა მისი მოღვაწენი...

„თეატრი და ცხოვრების“ რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი იმ მუშათაგანია, რომლებმაც 1893-წ. ხორველობის დროის საჩაიედ აშენებული ავკლის აუდიტორია სახალხო თეატრად აქციეს და წამდელი სახალხო წარმოდგენებს საძირკველი ჩაუარეს.

„თეატრი და ცხოვრების“ რედაქტორ-გამომცემელი სახალხო თეატრის პირველი რეისორია,

უკილი

(ძღვანა იოსებ იმედაშვილს)

რომელიც თავის ხელით აქცევდა საჩაიე კუბს, ეზიდებოდა მის ღორს, აშენებდა სცენას, სახლებიდან მოჰქონდა სცენის ავეჯეულობა სცენის მოსაწყობად მუთაქა-ფარდაგები, სცენისათვის ტანისამოსები, სცვილია დეკორაციების ანტრაქტების დროს და თანაც სცენაზე თამაშობდა.

აი, ვინ არის იოსებ იმედაშვილი, აი ვინ უღდა სათავეში „თეატრი და ცხოვრებას“.

„თეატრი და ცხოვრების“ დაარსებამდენ სხვა გაზეთებს თეატრისთვის არ ეცალათ, შეხედვებით მხოლოდ რამდენიმე რეცენზიებს და ასეთი დიდებული საქმე, როგორიც არის თეატრი, თითქო ცხოვრების უკანონო შვილიაო, მივიწყებული იყო. მაგრამ „თეატრი და ცხოვრება“ მ გახსნა კარები თეატრისა და მისცა ბინა თავის კალთებთან მის მოღვაწეებს.

ხალხი არ დაივიწყებს „თეატრი და ცხოვრებას“ იმიტომ, რომ ხალხის ცხოვრება იგივე თეატრია, რომლის ფარდაც იხდება ყოველი კაცის დაბადებიდან და ეშვება სიკვდილის დროს. მაშ გაუმარჯოს „თეატრსა და ცხოვრებას“! გაუმარჯოს მის 10 წლის მოღვაწეობას!

ძველი სცენის მოყვარე გიორგი ჯაბაური

იოსებ იმედაშვილი (7) სახალხო თეატრის ძველ დამსახურებულ სცენის მოყვარეა შორის (აქალოს აუდიტორიაში რეჟისორობის დროს): 1, ლევრანი, 2, ნიკო გოცირიძე, 3, ა. ბაჯიაშვილი, 4, სოსო ივანიძე, 5, შოთაძე, 6, ცხომელიძე, 7, იმედაშვილი და 8 რ. სალაყაია (გადღებულთა 1894 წ.)

ყველამ იცოდა, რომ მწერალი იგი თავის შემოქმედების ცხოვრების სეველიან სურათებისგან ქმნიდა. მისი სიტყვები ქაღალდზე ცივი ასოებით ვიდ მოტანილი სულის ამართოვლებელი იყო.

როცა ქმნიდა ის—სტიროდა.

ბევრჯერ მელნს მისი ცრემლები შეერთებია და მკითხველებიც, როცა კითხულობდნ მის ნაწერს, იცრემლებოდნ.

და ასე გრძელდებოდა სისხლში და ცრემლებში სიცოცხლე მწერლისა.

განცლისგან გამოწყვეული ტანჯვა მძიმე იყო მისი სულისთვის.

და ამასთან ცხოვრება კიდევ უფრო სასტიკი და შეუბრალებელი.

მაგრამ მწერალს სწამდა, რომ თვით ტანჯვა იყო მისი შემოქმედების უშრეტეი ოახისი და უყვარდა იგი.

* * *

— კმარა, გაწყდა მოთმინების ძაღვი! აღარ შემიძლია, გადავიკარგები სადღაც შორს; მოხდევ ოჯახს,—ეუბნება ცოლი და ცრემლიანი თვალებით თავზე ადგას.

მწერალი უტკერის ცოლს, მის თვალბში ღრმა იღუმალი სევედა ჩაქსოვილი, მისი სიტყვები, მისი კენისა, ეს მშვენიერი ნაფლეთია მწერლისთვის, და იქმნება ახალი სურათები სინამდვილისგან ახალი სტრიქონები მისივე სასოწარკვეთილ ცხოვრებიდან.

— ამა, შეხედე სიღარიბემ თავისი შავი სახე გვიჩვენა: ჩვენი პატარა ნორჩი შვილის სიცოცხლე ქრება,— იმეორებს საწყალი დედა.

იქ მერვე ოთახში იწვა პაწია შვილი. კვენსოდა უსიტყვოთ, სიხისგან გაწითლებულ თვალბს სიერცეს აჩერებდა. მწერალმა შეხედა მას, დასდო კალამი და გასწია, მივიდა, შვილთან, მხოლოდ მისი უტყვი კვენსა არღვევდა სამარისებურ სიჩუშეს.

ბავშვა იგდებო მამის მიახლოება. პაწია, ჩონჩხათ ქვეული, ხელები შეახო მის ქალარა წვერს.

— ამა, დაუკვირდი, როგორ უხარაან შენი ახლოს ყოფნა. სანამ განიკურნებოდეს ნუ მოშორდები, წერას მერცე მოესწერებ.

მაგრამ წუთი და მწერლის გონებაში რაღაც ახალმა სურათებმა დიწყეს კაფი.

უმანკო ბავში, სიკვდილის ცელი, გაუმღელი სიცოცხლე და სიკვდილი.

სიღარიბის იმედი... და ქრება.

დღეს, მამის ცრემლები... არავინ გამოგონებდა და მერე ორი დარჩენილი ატირებული სახე.

— რისთვის!! და ატირდა მწერალი, ქვითინებს ცოლი, სუნთქვა მძიმდება ბავშვის, და მწერალი ისევ მაგიდისთან არის. თეთრ ქაღალდზე აღიბეჭდება ახალი სათაური მოთხრობისა.

— „შვილი“

სკურავს კალამი ქაღალდზე და მას უერთდება ტირილი დედის.

კვნესის პაწია და ეს კვნესა გაადის ქაღალდზე.

ჩუმ ცრემლებს აფრქვევს მწერალი და ასოები სკურავენ მის წვეთებზე.

— მოდი, ბავში უკანასკნელ წუთებშია! ისმის ყრუ ძახილი დედის. მამას ესმის, და ეს ძახილი გადის ქაღალდზე. დედა ვერ შორდება სარტყელს, ის გრძნობს საშინელებას.

ვიღაცამ გაღიზიანებია ოთახში. სიჩუმეა...

* * *

მწერალი ისევ სწერს, წუთი და ხელში კალამი ვაუშვს. რაღაც საშინელება გრძნობა შიშის ბრტყულბში მოამწყვდია. დახედა ნაწერს, ასლია მისი ჩაგრულ-წამებულ ცხოვრების, და უკანასკნელი თავი კი თვით არსებული სურათი, რომელიც საერთო სვედას იწვევს: რისთვის შეჩერდა? — კითხულობს უკანასკნელ წინადადებებს.

— ... და ბავშვის უკანასკნელი სუნთქვა სვედიან მწუხრის ლოცვად ისმოდა, რომელიც გამოუთქმელ ტანჯვით ახალგაზდა სიცოცხლე უხილავ შემოქმედს დახმარებას სთხოვდა, რომ შშობლები ობლად ეულად არ დარჩენილიყვნენ, მაგრამ... და აქ გაშეშდა მწერალი, მოავონდა შვილი, სინამდვილე, — ეს ხო მისი ცხოვრების მწარე ანარეკლია.

— დიერთო!... უკანასკნელი წინადადება...

და იქ ოთახის სიჩუმე თითქოს ეძახის მას, წამოვიარდა ზეზე, შეტორტმანდა — მივიდა ბავშვთან და... იქ ბავში სიცოცხლე, სიმ-გაწყვეტილი ანგელოზებრივი სახით უძრავად ძევს, ის აღარ სუნთქავს.

დედა გულწასული იქვეა.

— ოხ, ჩემი ერთად ერთი შვილი!

და მამა საცოდავი კვნესით ჩაეკრა ბავშვის გაცივებულ ხსეულს.

* * *

ბავში დასაფლავებს. მეორე დღეს მწერალი სახე გაფერმკრთალებული მძიმე სველით დატანჯული მივიდა თავის მაგიდისთან, და ისევ ცრემლებით დაამთავრა თავისი მოთხრობა:

„მაგრამ... დაუძლიაბლმა სიკვდილმა ყლორტები მოსწყვიტა პაწია არსების სიცოცხლის გაუშლელი ყვავილი და შშობლები ობლად, ეულად დარჩნენ.“

დასწერა ეს უკანასკნელი სიტყვები და დამთავრდა მოთხრობა. ქაღალდი ისევ ცრემლებმა მოარწყეს.

ა. გერგესელი

იოსებ იმედაშვილი ახით-ამწყობთა შორის 1916 წ.

ერთი სწოგილი კოპიის აღსარება

ამ რამოდენიმე წლის წინედ ლექსების წერა დაიწყო, მაგრამ არსად მიბეჭდვდნენ: ახალგაზდა ხარო.

მწყინდა!..

გაეფე, რომ იოსებ იმედაშვილი ახალგაზრდა ხელოვანთ წამქეზებელიაო.

ჩაივრბინე მის რედაქციაში.

იოსებმა მიმიღო და გამოთბო გული, როგორც კეთილმა მოძღვარმა შემწანებულ მოლოცველს, მასთან აღსარებისთვის მისულს.

პირველად დაბეჭდილი ჩემი ლექსი „თეატრი ცხოვრება“-ში ჩემთვის მეიარე დაბადება იყო.

როგორც გულის ჯვარს, ისე ვატარებდი თან ამ ნომერს.

ამან, რასაკვირველია, ენერგია მომიძიბა.

კალამი აღარ გამშორებია ხელიდან.

ი. იმედაშვილი კი განავარძობდა ჩემი ლექსების ბეჭდვას.

ხშირად ლიტერატურულ შენიშვნებს მაძლევდა. პატარა პოეტიდან უკვე ცნობილი პოეტი შევიქმნი.

ყველგან პატივი მქონდა.

ახალ გამოსულ პოეტებს დიდგულად დაეუწყე ტქერა.

უკვე მომწყვინა „თეატრი და ცხოვრება“-ს რედაქციაში და ახლად გამოსხმულ ფრთებით ფრენა მოვიწოდებ.

— ნეტავი შენ, რომ დროს ხარჯავ მაგ დამეღლებულ ყურნალში შეუზაოზაზე. ან ვინ კითხულობს მას. გამდობი ჩვენთან, — ნამდვილ ხელოვანთ აქ დაინახავ და მათთანაც იმუშავებ. მეუბნებოდნენ ზოგიერთ ორგანოს ხელმძღვანელნი.

დაუუჯერე...

კვარი ფეხი ჩემს აკვანს „თეატრი და ცხოვრება“-ს და გადავძინდი მტრის ორგანოში.

დიდი ამბით შემხედნენ, ჩემი წასვლა ვახეთში გამოაცხადეს და ლექსებიც დამიბეჭდეს, და მეც მათთან ერთად ვლანქდავლი და დაცნობილი იოსებსა და მის ორგანოს, ყველგან, ქილაქში, პროვინციაში...

ჩვენი ცლა იყო რედაქტორის მოსპობა.

იოსებმა იცოდა ყველა ეს, მაგრამ შეხვედრი-სას საყვედურის მაგიერ საღამო ღიმილით მამოღედა, თანაც მეთუზებოდა: „მიხარია შენი წინსვლა და თუ ესხლანდელმა შენმა მოყვარებებმა ავიწუნონ, არა უშავს, ჩემთან მოდი“.

იოსების ტაქტიკა მაკვირვებდა.

„ალბად სულელია“, ეფიქრე ხსებთან ერთად.

მე კი არ ვიცოდი, რომ ყოველ ორგანოს, წრეს მონაპოვლია აქვს გამოცხადებული და შოთა რუსთველი მეკლრეთით რომ აღსდევს, მაინც არ დამუბუღებდენ ლექსს.

მარტო აკაკი წერეთლის მაგალითი რათაც თუ-ნდა ღირს.

მათი მოცემული ვიზიტკა თურმე ნათხოვარი ყოფილა.

ისევ ვამაძვრეს.

რაკი ნახეს ჩემში ნიჭი, შევინდათ ქიშპობისა და მონაპოვლისტებმა პანდურო მკრეს.

დავრჩი ობლად.

მომავინდა იოსების სიტყვები.

და თავჩალუნული გავეშურე მის რედაქციისკენ.

იოსებს სულაც არ ვაპყვირებია ჩემი მისვლა, ვითომ ეს მისთვის ჩვეულებრივი მოვლენა ყოფი-ლიყვეს.

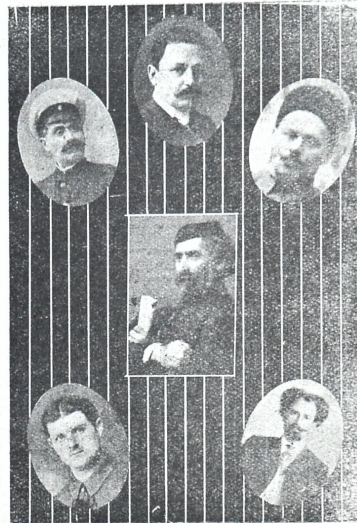
— „მოიტანე ლექსი?“

— „როგორ, შენ კიდევ მიბეჭდევ?“

— „ყოველთვის დავბეჭდევ. მე პიროვნება არ მინატრესებს, მიყვარს ხელოვნება და ვინც მას ემსახურებით, ჩემი საყვარელი ძმები ხართ. ქორების გამოხადგომოდ სად მცალიან? ილაპარაკონ, მე კი ვიძუშავებ...“

დარცხენილმა ლექსი მივაწოდე.

ამას იქით მე ვკლავ ვახედი „თეატრი და ცხოვრება“:— თანამშრომელი. **სვ წერეთელი**

იოსებ იმედაშვილი და მისი მახლობელი თანამშრომე-ლი პირველი საქ. სოც. დემ. ვახეთის „ხალხის თავის-უფლებსი“ გამოცემის დროს ივ. გომართელი, მეუბა მ. დღევანე, ს. სირაძე, ს. ერთაწმინდელი და ა. ხეთასი,

იოსებ იმედაშვილი

ეურნალ „თეატრი და ცხოვრება“-ს რედაქტორ-გამომცე-მელი, მისი 23 წ. საზოგადო-სამწერლო მოღვაწეობის და „თ. და ც.“ ათი წლის არსებობის გამო

დაიბადა 1876 წ. ს. ხაშუხუ, ადიხარდა ბორჩა-ლოს მახრანში, პაუკობს მწეუბსობაში გაატარა.

დაბალი სწავლა შიდალი საქალაქი და სსხელისონ სკოლაში, შემდეგ თვითგანათლებლად: კადიკაისა შიდალი ქართული, რუსული და უცხო მოწინავე მწერალთა ნა-წარმოების.

სსსტვის და სსდიტრატურო მუშაობა დაიწყო 90-იან წლებში, —სკოლაში სტემა ხელნაწერ ჟურნალს თეი-სი რედაქტორიბით. 1892 წ. დაიწყო სტენის მოყვა-რეობა, სოდა 1893 წ. მისი მთავარი მთავილეობით დაარსდა სსხალსო თეატრი ავსტალის უდიტორი. აქ იყო პირველი რეჟისორი და წრის იღუერი სელმდგანელი.

მსხვე შეადგინა წესდება სსხალსო წარმოდგენების მმ.რთველ ამხანგობის და წიგნსაცავის დაარსების. ამ-ვე ხანებში პირველი იგი ავრტელუნდა სსხალსო წიგნაგებს რეიბის გზ.ს მთავარ დეპოში. 1895—96 წ. დაიწყო წიგნების გამოცემლობა. გაოსცვა იმ დროისთვის სსეუ-რადლებო წიგნები: არ. კედეშვილის ლექსები, სეკ. ვუ-დელის „ეკლურობა და განხილვა“, „რანის ხარკი“, ი.

ცნობის „რს იცინი“, დ. ტალხტაის „რსიოვის ითურ-ბო ხალხი“ (ეს წიგნები ზუგდიდის); ზივების კრებუ-ლი „ხეობების სარგე“ (არბ ტომი), შაქ. კარაის თხზუ-ლებანი (I ტომი) და შრ. სხ. შუგრდობა დაწვეთ 1891 წ. სწერდ „კვალბა“, „იერიბაში“, „ცნობის იურეკლე-ში“, „ახსკარში“ და სხ. სხვადასხვა თხზულებანი. სწერდ წერილებს, მთარბობებს, ლექსებს, თუმორსტულ იველტობებს, ზოგებს. მისი ნაშრომები: „ხალხის გმი-რი“, „სიყვარულის ძალა“. (ამის გემა ზოლიტკური დეა შედგა. სხვათა შორის ამ ზოგეშია მთელი სიმღერა „ძინს ხეშივე და მის ტახტი“. — ეს გამოქვდა 1903 წ. მამინ რადესე იოსებ იველშვილი ციხეში ჩსეეს), „ქვის შტერეველი“ და სხე.

სხლეს წარმოდგენებს მრთავად დაბ-სოფლებში, აგრეთვე დრსიტოულ დასში მსახრებდა მსახობად, თი-თქმის ს.ში წელიწადი. ცხრასის წლებში ავღანის გა-ნაზირა უბნში მთაწო შედმოეა წარმოდგენები. ზოლი-ტკური-ზარტოული (სოციალ-დემოკ.) მუშობა დაიწყო 1897 წლიდან, რთორდ ზრანაქანსტაგატორბა. 1904 წლამდე მუშობდა თბილისში და ზრთინისში, წრეში და შიტინებში. 1905 წ. წაწო სავაჭრის თავი მინებო და გარეკახეთს წავიდა რეოლოგიისორ მადეწეობის კასანლებად.

აქ მძობობის კავლები ხანში, რთვ სოფლებში ძველი მთავრბობის მამსახლისები გარეკეს, იგი ჭრ თა-ვისმა სოფლებს აირბო. მამსახლისად, შემდეგ მთვლმა გარეკახეთის მამსახლისთ - მამსახლისთ, რთვლსეც გრწხსხლერეოთე უფლებს წქრთა. დდი ამავი დსდსო მთუბ-თათრთა შორის მთმხდარ შტეკებში დროს მთ შერბებს. ზრეველმა იოსებ იველშვილმა დაიფრმა გარეკახეთში რეოლოგიისორთ მთავრბობა, რთც დნიშ-ლული ითო სოც.-დემოკრ. გავს. „სხვის“ ზრეველ ნო-შერში. ზრეველ სხელმწიფოთ სთითბირთს არბებში სეკუერბით ამბრწეველი ითო და მისი დემუტობის კანდიტურსეც კე ასხელებდენ, შემდეგ რთვრ ხმა-ზრთ ამბრწეველი ითო. სოფლებში მუშობის დროს გა-იფრს გზებო, თერტრის დორბინებან სმბრეველი ჩუ-ურბ. ზრეველ მძობობის დროს მისი სოფელი ხამში ეწეველ ითო მინწეველ და ჩეენი დღევახდელი ზოგეირ-თი მთწინვე ამხანგები აქ ავარებდენ თეს. მთვლ გარეკახეთში ცნობილი ითო, რთვორდ ნიჭიერი ატიტ-ტორ-ზრონავანსტი.

1907 წ. სოლიტები თავს დაუტენ და დასტრეს.

1909 წ. თბილ. ქართულ თერტრის დორქტორის მავერბობს ასრელებს.

1910 წ. იანვრის 2 გამოსცა ზრეველი სხელავ-ნო-სოტორთე ჟურნალი „თერტო და ცხოვრება“; ამა-ვე წლის თქტომერში დააჭირეს, ციხეში ჩსეეს და 4 წლის კტორდა გადაწვეტრეს სოც.-დემოკრტული ზრტიის წეობის გემა. მას დაუტეცეს, სხვათა-

შორის, რამ ძველი მთავრბობის წინადმდეგ ატიტაციის ეწილად: რუსის მთავრბობისთის არ მიეცათ ჭრი და ხარეო.

სხველის მხლდის შემდეგ ჟურნალის გამომცემა კანახლად. ეს ჟურნალი, მიუხედავდ მრავალ დარბოკე-ბისა, დღემდე გემობს.

ჟურნალის შიწინვე წერილებო (მის კალამს ეწეუენის) ეხება ხელოვნების და სსოკადობრე ცხოვრების ეთველ მხარეს.

იგი ითო ერთი ძვეირა დამცველი სქართველის ტურიტორიულ ავტონომიის და ზრეველმა გამოსცა თვისი რედაქტობობით ზრეველი „სქართველის სოციალ-დემო-კრატოულ ზრტიის“ გახეთი „ხალხის ეობის“ (შემ-დეგ „ხალხის თავსიურეველს“). ამ გავსემა თანმმრბო-ლობდენ იგ. გომართელი, მის. დეკაქე, ი. სირბქე, გ. ლადოშვილი; ს. ერთაწინდელი, ა. ხეთასი და სხ. ამ ვტეუბს, ლად დარბიშვილის შემდეგ, ზრეველმა გამსა სქართველის ავტონომიის დროს.

ი. დემდწილი ცნობილად ლექტორდაც. რეოლო-გიის შემდეგ ლექტობებს ეთხვლთად ეველჩან: კასულ ზოფხულს მთარბ კახეთ, სამეკრელი, გურთა. სტანი მისა ლექციის: სქართველს დამოუკიდებობა, თანმდ-რბუკ სკოთინი, ცხოვრება და ხელოვნების სქართველის წარ-სული. და სხ. შედენს კანიაკლერბ შრმა „უცხო სიტუათო ლექსიონი“ (I გამოს. 1904 წ. II—1918), ციხეში ეთ-დნის დროს შედენს „ქრთველ მადეწეთო ლექსიონი.“ დაწვერული აქვს „შეისანხვე ავამანთა ლექსიონი.“ და-წერს ზიესები:

„ახლ გვსხე“ (ძობობის დროდან) „ერთ ტა-ფეში“, „რსიოვის?“, „სოფლის შიტინგზე“, „ქორწი-ლი“, „მხის ამ სეკადმე“, „გამრეკეული“, „მრბობის შეალი“, „ტეს უვალზე“, „ჩლას გვირგვინი“, „ჩემი სეულის სეკურელთა“, „კლბის ცეკვა“, „დამწკნარი ვარ-დი“, „ნაშუასანი ხალხი“, „ქქქქ მტობელო“, „გვარ-დილო“, „ზამთრის ზრზე“, „სტორიული ზოგა“, „ზი-რ-მზე“, „თუმორსტული რბმანი“, „ახს - ვას!“ („ივერ-რამში“), სხვადასხვა მთბრბობა, წერილებო, ლექსები და სხ. სწერს თხეთმეცეც სხვადასხვა თხზულებანი.

სქართველი-სომხეთის ომის დროს რედაქციის თა-ვი გაანება და თვისი მტერი წლოვან შვილით და ძმით თავსთეუვად მუშორად წავიდა ომში.

მშში თავის გამბრწინსთავს რესზებლეიის მთავრ-ბამ დავილდოვს ში. გომრვის მე-4-ე ხრისხის ვვრთ. ამ ემხდ თემეცა წვრილი შვილითი დტეორიულთს (ჭეჭეს ქეჭმა შვილი) და ნიოთირდაც შეეწრობოველი, მახიც ჭავურბის სინახლისთ კანავრბობის სსოკადო, სმწერდო, სხელეოთო და ზოლიტკურ მადეწეობას.

ბ. ფილილი

იოსებ ივალაშვილი

ცუდათ ხომ მაინც არა ჩაივლის
ეს განწირული სულის კვეთება
ნ. მარათაშვილი

არის სიყვარული უკვდავი, მარადიული, რომელიც ვით შთაგრე მარად ახლდება და მარად ელვარებას.

ვინც განიცდის ასეთ სიყვარულს, ის განიცდის უკვდავებას.

ასეთი სიყვარულის გზა ია და ვარდებით კი არ არის დღაგრული, არამედ ნარ-ეკალით არის მოფენილი, მაგრამ სამშენებლო და სიკეთესეც ისეთია დასახულ მიზნის — ედმამოსილ მშენებრების, რომ ის მაინც ვით ანდამატი თვისკენ ვახილდეს და შენც, მიუხედავთ სიძნელისა, მაინც მისკენ მიილტვი, „უძლვეი ხარ შენ მას შემდეგ, რაც, რომ იგრძენ ტრფობის ალი“.

იოსებ ივალაშვილიც ასეთი სიყვარულით არის შეპტრობილი. თუ არა ზეაღმტაცი ძალა ასეთ სიყვარულისა ის ვერ შესძლებდა გამკლავებას იმოდენი დაბრკოლებად-გაჭირვებისა, რაც მას გადახდენია თავს ათი წლის განმავლობაში, ეურნალ „თეატრი და ცხოვრება“¹ გამოცემის გამო.

ამ ეურნალმა კი ჩვენს ცხოვრებაზე წაუშლელი კვლი დამაჩნია, რასაც უეუველია, აღბეჭდავს მომავლი მემატინე ჩვენი ცხოვრებისა.

იოსების სიყვარულ ის სავანი, მისი საღმერთებელი და სამლოცველო საქართველო და ჩვენი დემოკრატიაა.

რა უყოთ, რომ ის ჩემი, წყნარისსახლობო მოღვაწეა; ქართველი ხალხის საკეთილდღეო სავანტურის შექმნაში მასაც შეეძეს თავისი შრომა, წვლილი; „რაც შემდეგო ის ეიშრომე, ზრთვის ვინ რას მემართლება?“ ოსკარ უაილდი ერთ თავის ნაწარმოებში ამბობს: „ის მოგიღებს ბოლოს, რაც გიყვაროს“! შეე მფიქრება, რომ იოსებსაც აგრე არ მოუვიდეს.

რომ ეს აგრე არ მოუვიდეს, ჩვენ ვალდებული ვართ ყოველნარათ ვაუწოდოთ მას ჩვენი ძმური ხელი. შეეც, პატივცემული იოსებ, სტუდენტთა ერთი ჯგუფის დაეღებით მოგვსალმებე და გილოცავ ძვირფას დღეს თქვენი ეურნალის არსებობის ათი წლის თვის.

გურული სტუდენტი გ. კ.

კონად იოსებ ივალაშვილი

სიბნელით მოცულ მიდამოს
კვლევ მაინტე ნათელი
და ხელოვნების კანდლებე
დაანთე წმინდა სანთელი.

ათი წლის სპეტაკ შრომისთვის
დღეს პარობს შენი ერია,
მხურვალე სალამს მოგიძღვნის,
ვინც გულისთ მადლიერია.

ტანჯულ-გვემული ბედისგან
შენიც აღერდა ნალარა,
ეყო, რაც სვედამ ვე გული
მწარე ნაღველით დალარა.

ივ. ქილდელო

მისალმებანი

ათი წლის წინთე ეურნალი „თეატრი და ცხოვრება“² არარაზგან შექმნა მოცხენანა იოსებ ივალაშვილმა და მას შემდეგ ვერა დაბრკოლებამ ქედი ვერ მოახრევირა ამ დიდათ ეურგულ აღამინს. ის ფაქტი, რომ ეურნალში უთანამშრომლია ახალგაზდების გარდა ბუერ ჩვენ ცნობილ მწერალ-მოღვაწეთ, იმის მარჯუნებელია, რომ ათე ატრი და ცხოვრება-ის ათი წლის არსებობა ნაყოფიერიც იყო, მხატვრულიცა და რღფურიც. თავის თივად ცხადია, რომ როგორც ყველაფერს ჩვენში, ამ ეურნალსაც ჰქონდა საგრძნობი წავლი, იგი ხანდახან მე ჯად მერთალად მოგვეუღინებოდა, მაგრამ იმ აუტანელ პირობებში ამ დაბრკოლების აცდ ნა ყოვლად შეუძლებელი იყო. მომავალში, იმედია, ეს ასე არ იქნება.

პირადთ ვე „თეატრი და ცხოვრება“-ს რედაქტორისაგან დიდათ ვერ დავალდებული ჩემ ორ პიესათა ჯერ ეურნალში მოითავსებთ და მეზე ცალკე წიგნებათაც ფაქიზათ გამოცემისათვის, მისი ჩემდამი ძმური და უანგარო მოპყრობა დაუფიწყარია ჩემთვის და ვუსურვებ მას ხანგრძლივ სიცოცხლეს და ჯანმრთელობას, ეურნალს-კი ყოველ-ბრეე წარმატებას.

მოუსვენარიო კაცი სალამი შენდა!
ძმური პატივისცემით „თეატრი და ცხოვრება“-ს
თანამშრომელი ტრიფონ ჩამიშვილი

ლი ა წ ე რ ი ლ ი

დღეს ბევრი რამ დაიწერება თქვენის ეურნალის შესახებ, ბატონო იოსებ, და მე წინათევე ვიცი, ჩემი უძლერი კალამი ისე კარგათ და ლამაზ სიტყვებით ვერ გამოხატავს ყველა იმ სარგებლობას, რაც თქვენმა დაუღალავმა მუშაობამ მოუტანა „თეატრი და ცხოვრება“-ს თეატრსა და ცხოვრებას.

ამ გამოცემას ჯერ საზღვარგარეთეე დიდის აღფროვანებით მიეცეზე და რითაც შემდეგო დავებნაე კიდეც. აქ-კი ყოველთვის ის მაკვირვებდა, თუ როგორ ახერხებდით თქვენ, ბატონო იოსებ, ასეთ სიძვირეში ეურ-

ვალის გამოცემას და მისი საუკეთესო სურათებით შემკობას?

როცა გკითხებოდით, პასუხის მაგივრად ისე გამიღიმებდით: ხოლმე, რომ ეს ღიმილი ყველა პასუხსა სჯობდა. მოვილოცავთ რა ამ თქვენს ღღისსწაულს გულწრფელად, სხვათაძინ ერთად შევიყვარებ: ვაშა თქვენს ცნერგისას, ვაშა თქვენს ონარს!

დღევნებში მარად თქვენი პატივისმცემელი
გ. ჯაბაძარი

ათა წლის განმავლობაში გულს უკაწრავდა „თეატრი და ცხოვრება“-ს შვიდ ყორნის ბრწყინები, მაგრამ ყოველივე ამასაც რომ არ მიგაქცით ყურადღება, საცერველებად ისიც საქმარისია, რომ იგი ათი წლის განმავლობაში სახრდიობდა და სახარობისა მხოლოდ და მხოლოდ ჩართულ მკითხველის თანაგრძობით, რაც იმის მომასწავლებია, რომ ამ ჟურნალს ღრმა სიყვარული და პატივისცემა დაუშასტრნია ჩართულ საზოგადოებაში.

„თეატრი და ცხოვრება“-ს რედაქტორს თამამად შეუძლია აღიაროს, რომ ათი წლის განმავლობაში შრავალ ხელმოწინა პირველი სტრუქტონები გადაუშალა წინ მკითხველს, და საუკეთესო ყვეალები პოეზიისა აღზარდა თვის წიაღში.

ამ ეპოქად არ ძალიმის ჩამოვთავალო მათი სახელები, რომელთაც ჩართული მკითხველი პირველად ამ ჟურნალში თარჯიმნებზე გაიყენა. ამ გზას დღესაც ადგია ჟურნალი, ახალგაზრდა მწერლებსაოგის ღიაა ჟურნალის კარები და ის ცოტა არ იყოს ადერმკრთალებს მის შინაარსს.

მომივალში, ორმად დარწმუნებული ვარ. „თეატრი და ცხოვრება“ გადახალისდება როგორც შინაარსით ისე ფორმით და თუ დღეს უსახსრობის გამო იძულებულია მხოლოდ პაჟია წერილები დააკაყოფილოს თვის მკითხველი, შემდეგში საშუალება მიეცემა მოათავსოს უფრო ვრცელი და მხატვრული ნაწარმოებნი. ამ იმედით გულწრფელად მივთხოვებ მის ათი წლის არსებობის დღესასწაულს.

მის. ზოგორიშვილი

ს ა ლ ა მ ი . .

გულწრფელ საღამს უძღვნი ჩვენი ქვეყნის ლიტერატურის და ხელოვნების განათვბულ და გაცისკოვინებულ ტამარს.—ჩვენ ლიტერატურითა და ხელოვნითა აღზარდვლს და ჩვენი მწერლობის აკანს.—„თეატრი და ცხოვრება“-ს!..

„თეატრი და ცხოვრება“ — ეს ჩვენი ერის სარკე იყო, სულაც ჯერ კიდევ მონობის დროს ხელ-ფეხ შემორკილი ჰალხი ამოიკითხავდა დახმულ გონების ამსხნელ და ნათელ მომავლის იმედების განნახორცილებელ სიტყვებს...

ჩვენი დროის მრავალმა ქართველმა მწერალმა აიღგა აქ ფეხი და მრავალიც აიღგამს მომავალში..

დღეატრელობა და საღამე მას, რათა ჯერ კიდევ დიდხანს ენთოს შიგ ჩაუქრბოლი ლამაზი ხელოვნებისა. და თუ აქამდ ის გვიგალობდა მშობლიურ მხაზე გამამხრეველებს იმედებს, დღეს ჩვენ განუშვრობთ მას: ამაღლდ, ფრთები შეისი!..

და თუ აქამდ მონობის უღელი გვედგა და ჩვენი თვის საწარო იყო ერთგვიანი საიმეღო დასაყრდნობი, დღეს გამოუკვევლობა დაპატრონებია ჩვენ საღატრატორო შემოქმედების სარბილს და პირველობა მისი იქმნება, ვინც გვისხის ამ მღღამარბობიდან, სწორე მიმართულებას ადაგვისხავს და სამშვიდობოზე ნათელ გზით გავიყვანს!..
არჩილ მაჭავარიანი

ძვირფასო მამაოხებ!

ჟურნალ „თეატრი და ცხოვრების“ 10 წლის არსებობის იუბილუ, —ეს ხომ შენიღე იუბილეს! მე კარგათ მხსნავს ჟურნალის დასაწყისიდან, თუ შენ როგორც მოსიყვარულე დედა თავ-გამოდებული მზრუნველობით თავს ევლებობდი შენს პირმშო შეილს —, „თეატრი და ცხოვრებას“.

მთელი სიმძიმე გამოცემისა, განსაკუთრებით თვითმკარბელობის დროს, მხოლოდ შენ გავუკისერებ, ვინაიდან, მთელი შვი მუშაობაც და იდეური ხელმძღვანელობაც შენსავე ხელთ იყო.

თითქოს შენთვის აღარ არსებობდა ოჯახი, პირადი მოსვენება: მთელი დრო თავს ევლებობდი ამდღლიან საქმეს და, მოხარული, ვარ, რომ დღემდღის პირნათლად მოიყვანე ეგ სიმპატიური ორგანო.

ესლა კი, შენგანაც დიდისხნის ნანატრი, უკვე თავისუფალი სამშობლო მხარე და გამრავლებული თანამგრძობნი გააფროდებენ შენს იშვიათ ენერგიას და საქმის სიყვარულს ჟურნალის საკეთილდღეოდ.

უმთავრესად მე გისურვებ ჯანმრთელობას, ვინაიდან დარწმუნებული, რომ ოკეთუ ჯანსაღად იქმნები,—კიდევ რომ გინდოდეს, თავს ვეღარ გაანებებ უკვე შენთან შესისხლობრკებულ სასიქადლოო საქმეს..

ჟურნალს გულით უსურვებს წარმატებას და შენ კიდევ მძურ საღამს გიძღვნის შენი ძველი მეგობარი

გ. ახალციხელი

რედაქციისგან დამოუკიდებელ მიზეზთა გამო ამ ნომერში ვერ მოთავსდა ბევრ თანამშრომლის წერილები და სურათები.

დარია ახვლედიანისა
სარედაქციო კოლეგიის
დავლებით
ქ. გარეჯელი
მუშა მისა დეგაჟე
ი. მოსაშვილი
სვ. წერიელი

იოსებ იმედაშვილი რედაქციამში მუშაობის (წერვის) დროს და ს. ახალციხელი (ლექსს წერს) ნახატი ლ. გუდლაშვილის 1916 წელ.